

СКУПШТИНА ЦРНЕ ГОРЕ
Предсједнику, Ивану Брајовићу

На основу чл. 187 Пословника Скупштине Црне Горе, министру здравља, Кенану Храповићу постаљам следеће

ПОСЛАНИЧКО ПИТАЊЕ

Министре Храповићу,

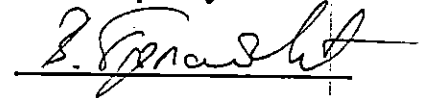
Као челни човјек здравства, како оцјењујете спремност здравственог система Црне Горе да реагује у ванредној ситуацији, конкретно у епидемиолошкој ситуацији изазваној SARS-CoV-2 коронавирусом?

Образложење ћу дати на самој сједници.
Одговор тражим и у писаној форми.

Подгорица,
25. мај 2020. године

Посланица Демократског фронта

Вера Булатовић

SKUPŠTINA CRNE GORE	
PRIVLEČENO:	25. 05 20 20 GOD.
KLASIFIKACIONI BROJ:	00-61-2/20-40
VEZA:	
EPA:	
SKRAĆENICA:	PRILOG:

Crna Gora
Ministarstvo zdravlja

CRNA GORA
SKUPŠTINA CRNE GORE

Adresa: Rimski trg br. 46
81000 Podgorica, Crna Gora
tel: +382 20 482 133
fax: +382 20 482 346
www.mzd.gov.me

Broj: 1-500/12-1367/2
26.05.2020. godine

PRIMLJENO:	23. 06.	20 20	GOD.
KLASIFIKACIONI BROJ:	00-61-2/ 20-40/21		
VEZA:			
EPA:			
SKRAĆENICA:	PRILOG:		

Podgorica,

SKUPŠTINA CRNE GORE
GENERALNI SEKRETAR
-n/r Predsjednika-
g-dina Ivana Brajovića

Bul.Sv. Petra Cetinjskog 10
PODGORICA

Predmet: *Veza Vaš akt br. 00-61-2/20-40 od 25.05.2020.godine (naš broj 1-500/12-1367/1 od 26.05.2020.god)*

Poštovani g-dine Brajoviću,

Na osnovu člana 187 Poslovnika o radu Skupštine Crne Gore, poslanica dr Vera Bulatović postavila je Ministarstvu zdravlja sledeće

POSLANIČKO PITANJE:

Kao čelni čovjek zdravstva, kako ocenjujete spremnost zdravstvenog sistema Crne Gore da reaguje u vanrednoj situaciji, konkretno u epidemiološkoj situaciji izazvanoj SARS-CoV-2 koronavirusom?

Uvažena dr Bulatović,

Na postavljeno poslaničko pitanje, na osnovu Poslovnika o radu Skupštine Crne Gore, Ministarstvo zdravlja daje sledeći

ODGOVOR:

Činjenica da je Crna Gora najduže u Evropi odložila importaciju virusa i poslednja registrovala prvi slučaj, a da smo prva evropska država bez oboljelih od koronavirusa, da smo coronafree destinacija i da smo proglasili kraj epidemije, potvrda je jedinstvenog odgovora zdravstvenog sistema i cjelokupnog crnogorskog društva na ovu pošast.

Uspjeli smo! Zdravstveni sistem je pokazao na djelu svoju posvećenost, spremnost i sposobnost! Izuzetno mi je zadovoljstvo što sam na čelu ovakvog sistema.

Ponosan sam na naš rad i postignute uspjehe, koje kada me već pitate da ocijenim, mogu s ponosom reći da je naš zdravstveni sistem zaslužio najveće ocjene!

Uspjeli smo da naša Crna Gora bude posljednja zemlja u Evropi u kojoj je registrovan virus. I da bude prva država u Evropi koja ga je pobijedila.

Timskim radom bili smo uvijek par koraka ispred svih. Reagovali smo na prvu pojavu virusa u NR Kini.

Želim da Vas obavijestim i da podsjetim crnogorsku javnost o nekoliko ključnih-strateških, dugoročno planiranih aktivnosti koje je realizovalo Ministarstvo zdravlja i cjelokupan zdravstveni sistem, a tiču se spremnosti sistema za borbu protiv zaraznih bolesti:

1. **27.-31. Maj 2019.** godine obavljena misija SZO za ocjenu sprovođenja Međunarodnog zdravstvenog Pravilnika (IHR) u Crnoj Gori. Međunarodni zdravstveni pravilnik (IHR) predstavlja pravni okvir za zemlje širom svijeta kako bi se zaštitile od epidemija i drugih zdravstvenih vanrednih situacija, odnosno za sprječavanje, pripremu, otkrivanje i reagovanje na prijetnje javnom zdravlju.

U cilju ispunjavanja obaveza zemlje, a u skladu sa usvojenim Akcionim planom za Globalni petogodišnji strateški plan SZO za poboljšanje pripremljenosti i odgovora javnog zdravlja (2018-2023) Ministarstvo zdravlja je u saradnji sa SZO sprovelo procjenjivanje kapaciteta države za odgovor na sljedeće Tehničke oblasti tokom 2019.godine: 1.Nacionalno zakonodavstvo, politiku i finansiranje, 2. IHR koordinaciju, komunikaciju i savjetovanje, 3. Antimikrobnu rezistenciju, 4. Zoonotske bolesti, 5. Bezbjednost hrane, 6. Biološku bezbjednost i biološku sigurnost, 7. Imunizaciju, 8.Nacionalni sistem laboratorija, 9. Nadzor, 10. Izvještavanje, 11. Ljudske resurse, 12. Operacije reagovanja u vanrednim situacijama, 13. Operacije reagovanja u vanrednim situacijama, 14. Povezanost zdravstvenog Sistema sektora I bezbjedonosnih službi, 15. Medicinske protivmjere i angažovanje osolja, 16. Komunikacija rizika, 17. Granični prelazi, 18. Hemijske prijetnje, 19. Radijacioni neočekivani događaji.

2. **Novembar 2019.** urađena Prva nacionalna studija za procjenu kapaciteta sprječavanja i suzbijanja bolničkih infekcija Ministarstva zdravlja u saradnji sa SZO
3. **09.Januar 2020.** - po identifikovanju događaja u Kini, Institut za javno zdravlje je započeo redovno obavještavanje – komunikaciju sa JZU, kao i zdravstvene radnike kroz epidemiološki bilten.

4. **20. Januar 2020.** - pripremljen dokument „Epidemiološka situacija povodom klaštara slučajeva atipične pneumonije izazvane novim sojem korona virusa u gradu Vuhan, pokrajna Hubei – Kina“ sa predlogom prvih mjera crnogorskog zdravstvenog sistema
5. **23. Januara 2020.** IJZCG sproveo brzu procjenu rizika po zdravlje stanovništva Crne Gore, i obavještena uprava KCCG kao tercijalna ustanova (ustanova trećeg nivoa pružanja zdravstvene zaštite) o neophodnosti „unaprijeđenja spremnosti za prihvata i liječenje potencijalnih slučajeva infekcije sa novim koronavirusom“
6. **24. Januara 2020.** proglasili smo infekciju novim korona virusom (2019-nCoV) za stanje nad kojim se sprovodi obavezan zdravstveni nadzor. Informacija dostavljena: MUP, MOD, MPRR, MSP, Upravi za inspekcijske poslove, Upravi za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove, Upravi policije, Aerodromima, IJZ, KCCG, Opštim bolnicama, Domovima zdravlja, Zavodu za hitnu medicinsku pomoć
7. **24. Januara 2020.** izvršen obilazak svih opštih i specijalnih bolnica i pripremljen Izvještaj o ispunjenosti uslova u smislu opreme, kadra i prostora u navedenim ustanovama radi zbrinjavanja pacijenata i spremnosti u slučaju pojave masovnog oboljevanja od korona virusa. Data obaveza svim domovima zdravlja o obavezi obezbjeđivanja pripravnosti Epidemiologa 24/7 u svojim ustanovama, za potrebe Instituta za javno zdravlje i Zdravstveno sanitarne inspekcije.
8. **25.-26. Januar 2020.** Započeto održavanje vanrednih telekonferencija epidemioloških službi u Crnoj Gori – EpiTel. Izdate preporuke za postupanje za javnost i putnike u međunarodnom saobraćaju. Započeto redovno obavještavanje stručne i laičke javnosti.
9. **27. Januara 2020.** održana PRVA PRESS KONFERENCIJA povodom novog korona virusa a vezano za situaciju u kojoj su identifikovani kineski turisti u Budvi koji su imali određenu respiratornu simptomatologiju a za koje se naknadno utvrdilo da ne ispunjavaju elemente definicije sumnjivog slučaja.
10. **03. Februara 2020.** ministar zdravlja formirao Nacionalno koordinaciono tijelo na predlog Instituta za javno zdravlje.
11. **07. Februara 2020.** Institut za javno zdravlje sproveo istraživanje PRVOG SUMNJIVOG SLUČAJA KOD CRNOGORSKOG DRŽAVLJANINA, putnika u međunarodnom saobraćaju koji je doputovao iz Kine dan ranije i koji je tokom sprovođenja epidemiološkog nadzora nadležnom epidemiologu prijavio simptome respiratorne infekcije donjih respiratornih puteva
12. **07. Februara 2020.** Unaprijeđena saradnja te potpisan sporazum o saradnji Instituta za javno zdravlje Crne Gore sa Institutom za mikrobiologiju i imunologiju Medicinskog fakulteta Univerziteta u Ljubljani na kojem je i sprovedena dijagnostika za sumnjivog putnika

13. **09.-12. Februar 2020.** započeta prva misija Svjetske zdravstvene organizacije sa ciljem procjene nacionalnih kapaciteta za spremnost i odgovor na COVID-19 – pripremljenost, razrađivanje planova krizne komunikacije (detekcija, mitigacija, prevencija i suzbijanje obolijevanja uz komunikaciju rizika). Ukupno su realizovane tri ekspertske posjete SZO – jedna koja se bavila ocjenom spremnosti sistema da reaguje u vanrednoj situaciji, druga procjenom kliničkih kapaciteta i postupanja sa eventualno oboljelima, i treća – laboratorijskih kapaciteta i praksi Instituta za javno zdravlje. Od strane SZO eksperata ocijenjeno je da je Crnogorski zdravstveni sistem spreman da odgovori izazovu.
14. **12. Februar 2020.** Distribucija prve verzije Nacionalnog plana za postupanje i reagovanje na pojavu COVID-19 u Crnoj Gori svim državnim i privatnim zdravstvenim ustanovama
15. **21. Februar 2020.** Donijeta Odluka o sprovođenju zdravstvenog nadzora i mjera za sprečavanje unošenja zarazne bolesti u zemlju izazvane novim koronavirusom i njenog prenošenja u druge zemlje.
16. **26. Februar 2020.** Izvršena dodatna procjena 5 opštih bolnica, specijalne bolnice za plućne bolesti Brezovik, bolnice Meljine, o ispunjenosti uslova u smislu opreme, kadra i prostora u navedenim ustanovama radi zbrinjavanja pacijenata i spremnosti u slučaju pojave masovnog oboljevanja od korona virusa
17. **27. Februar 2020.** Organizovan sastanak sa akreditovanim ambasadorima zemalja EU u Podgorici
18. **28. Februar 2020.** Ministarstvo dostavilo Naredbu o zabrani putovanja putnika iz Crne Gore u Milano i Bolonju kao i ulazak putnika iz tih destinacija u Crnu Goru: Ministarstvu saobraćaja, Agenciji za civilno vazduhoplovstvo, Aerodromima, MUP-u, Upravi policije, MO, Upravi za inspeksijske poslove i ambasadi Italije
19. **01. Mart 2020.** ažuriran i distribuiran Plan za postupanje (verzija 2)
20. **02. Mart 2020.** Zdravstvene ustanove dostavile Akcione planove prijema pacijenata sa sumnjom na infekciju 2019-nCoV sa mjerama za postupanje
21. **02. Mart 2020.** Podignut stepen rizika od pojave novog koronavirusa u Crnoj Gori na VISOK
22. **06. Mart 2020.** Distribuirana brošura „Kako se zaštititi od novog korona virusa“ na 5.000 adresa. Takođe brošura distribuirana svim štampanim medijima i dodatno 23.000 primjeraka distribuirano zdravstvenim ustanovama i obrazovnim institucijama u zemlji
23. **09. Mart 2020.** Upućeno obavještenje i zahtjev svim JZU i FZO da bolest COVID-19, čiji je izazivač SARS-CoV-2, stave na listu obaveznog prijavljivanja

Ovo je samo dio od preko 80 mjera i aktivnosti koje je zdravstveni sistem realizovao prije pojave prvooboljelog, odnosno, inficiranog korona virusom.

17. Marta 2020. godine, kao što svi znamo, laboratorijski su potvrđena prva dva slučaja obolijevanja u CG od kada se kreće sa drugom fazom u kojoj je akcenat epidemiološki službi stavljen na identifikaciju slučajeva, njihovih kontakata, jačanje kapaciteta za testiranje i pripremanje za sprovođenje mjera za suzbijanje obolijevanja.

Moram da istaknem značaj Instituta za javno zdravlje i stručnost i znanje epidemiologa i ostalih zaposlenih. Nama bolnice nisu pune oboljelih od virusa Korona zato što su epidemiolozi na vrijeme uradili svoj posao kako treba, i predlagali pravovremene mjere.

Podsjetiću, da je od 324 inficiranih osoba virusom korona, 76 liječeno u bolnicama (42 oboljela su liječena u Kliničkom centru Crne Gore – od koji je 9 nažalost preminulo; 20 oboljelih je liječeno u OB Bar, 7 oboljelih u OB Nikšić i 5 oboljelih u OB Berane), a da su svi ostali praćeni od ljekara na primarnom nivou.

Znanje, posvećenost i odgovornost zdravstvenih radnika na svim nivoima i u svim ustanovama zdravstvenog sistema su bile garant da uz dobro osmišljenu i realizovanu organizaciju sa uspjehom pružamo zdravstvenu zaštitu i liječenje oboljelim, kao i da, ponavljam, budemo poslednja zemlja u Evropi u koju je importovan korona virus.

Pandemija koronavirusa pokazala je sposobnost Ministarstva zdravlja i zdravstvenog sistema da brzo reaguje u kriznim situacijama. Ministarstvo zdravlja je, na preporuku IJZ, donijelo niz hrabrih, odlučnih naredbi koje su sprovedene uz pojedinačne izuzetke, čime smo dokazali nesporni autoritet u uslovima kada je javno zdravlje u riziku.

U strateškom planiranju definisali smo tri ključna cilja:

- a. Aktivnosti na odlaganju importacije – unosa virusa u Crnu Goru
- b. Aktivnosti na suzbijanju i smanjenju lokalne transmisije - prenosa sa jedne osobe na drugu
- c. Aktivnosti na ublažavanju donešenih mjera i postepenom ukidanju naredbi, uz kontinuirano praćenje epidemiološke situacije u svijetu i regionu i neophodan stepen opreznosti u slučaju nove pojave virusa korona.

Blagovremenim formiranjem organizacionih tijela osigurali smo jedinstveno krizno planiranje, jedinstvenu koordinaciju institucija i pravovremenost u informisanju javnosti. Na taj način rasteretili smo naš zdravstveni sistem. **To je bio naš glavni cilj – da bolnice ne budu pune oboljelih.**

Vidjeli smo kakve su učinke imale mjere prevencije koje smo primijenili i da je suština adekvatnog odgovora u pravovremenim mjerama zaštite. Na taj način je teret nadzora nad potencijalno inficiranima i oboljelim ravnomjerno raspoređen među ljekarima primarnog, sekundarnog i tercijarnog nivoa zdravstvene zaštite.

Mjerama koje je Ministarstvo zdravlja donijelo uspjeti smo da virus zaustavimo na granicama Crne Gore i da ne dozvolimo da se on raširi.

Nismo odustali od našeg osnovnog opredjeljenja da se zdravstvena zaštita mora pružati u kontinuitetu i tokom perioda izazova koji je pred nas stavila epidemija SARS-CoV-2 virusa. To, dokazuje da je zdravstveni sistem vođen na ozbiljan i strateški način, poštujući načelo ravnomjernog raspoređivanja tereta i neiscrpljivanjem kadra.

Strateškim djelovanjem u poslednje tri godine ojačali smo zdravstveni sistem te ga pripremili za sve izazove. Koristim priliku da podsjetim, da u protekle tri godine crnogorski zdravstveni sistem bilježi višemilionska ulaganja i to nakon dugog niza godina (u medicinsku opremu je uloženo 15,2 miliona eura, a u građevinske radove oko 6,6 miliona). Odobravanjem velikog broja specijalizacija i supspecijalizacija pokazali smo visok osjećaj odgovornosti za napredak sistema kroz kontinuirano ulaganje u usavršavanje našeg medicinskog kadra - koji su već od januara počeli dokazivati svoju stručnost i posvećenost u borbi protiv ovog opakog virusa.

Iskoristio bih priliku da podsjetim da je Vlada Crne Gore povećala plate zaposlenih u zdravstvenom sistemu za ovu godinu u iznosu od 12% i dodatnih 3% naredne godine.

Moramo da istaknem da su povećanja zarada realna i u skladu su sa trenutnim mogućnostima javnih finansija, ali ne i dovoljna, i da treba stvoriti sve uslove da ona budu veća u periodu pred nama.

Za rješavanje stambenih potreba zaposlenih u zdravstvu Vlada je obezbijedila 1,5 miliona eura u periodu 2021-2023. godina, što je 300 hiljada eura više u odnosu na predhodni trogodišnji period.

Takođe, zaokruživanje finansijske konstrukcije od više desetina miliona eura za novu infektivnu i kliniku za dermatovenerologiju, kliniku za mentalno zdravlje, nadogradnju Instituta za javno zdravlje uz opremanje ove institucije najsavremenijom opremom, ulaganje u laboratorije u zdravstvenim institucijama po cijeloj Crnoj Gori, poboljšanje kapaciteta klinike za onkologiju, izgradnju novog urgentnog centra pri Kliničkom centru, odluke Vlade da gradi novu bolnicu na sjeveru u opštini Pljevlja, treba istaći kako bi se stvorila barem

približna slika o napretku zdravstvenog sistema, te njegovoj spremnosti, ozbiljnosti i posvećenosti!

Rezultati reforme za protekli period, a prema statistici i analizi koja je poznata, govore o kontinuiranom napretku u ovom sektoru koji, naravno, složit ćemo se, zahtijeva nastavak aktivnosti na unaprijeđenju i osavremenjavanju kako u pogledu prostora, tako i u pogledu kadra i opreme.

Zdravstveni sistem je uspio baš ono što je i bio cilj – da kontrolišemo virus, da ga zaustavimo i tako zaštitimo svakog građanina u Crnoj Gori. Naredbe koje smo donijeli, a koje su sada vidimo bile neophodne i opravdane, neću nabrajati – sve su javnosti unaprijed najavljivane i u svakom trenutku dostupne. Čak je i Skupština u fokus svog djelovanja stavila diskusiju oko koncipiranja neophodnih mjera za saniranje negativnih posljedica epidemije, na čemu im posebno zahvaljujem jer smo tako dobili odličnu priliku da na više nivoa prezentujemo epidemiološke razloge za donošenje skoro 80 Naredbi (sa izmjenama i dopunama) koje su sadržale preko 200 mjera, preporuka i uputstava.

Svim svojim aktivnostima pokazali smo i dokazali da je zdravstveni sistem Crne Gore, na čijem sam čelu, na izvanredan način odgovorio izazovu epidemije novog korona virusa sa kojim se na ovaj način nisu uspjele suočiti ni mnogo bogatije i razvijenije države od Crne Gore. Uostalom, pohvale za takav uspjeh su stigle sa svih relevantnih međunarodnih adresa!

Iskoristiću priliku da još jednom čestitam cjelokupnom zdravstvenom sistemu na čijem je čelu ponos i zadovoljstvo biti, na ovom jedinstvenom i izvanrednom rezultatu koji je samo još jedna ali vrijedna potvrda neupitnog kvaliteta ovog segmenta društvenog sistema.

Takođe koristim priliku da izrazim zahvalnost i pripadnicima policije, vojske, inspekcijских organa, lokalnih organa i svih onih karika u sistemu bez čijeg posvećenog, efikasnog i odgovornog odnosa ne bi postigli ovaj za sada odličan rezultat.

Još jednom hvala svim građanima Crne Gore što poštuju donešene mjere i preporuke!

Ovo je naš zajednički uspjeh!

Ovo nije kraj, zdravstveni sistem ostaje snažno posvećen svom primarnom cilju očuvanja zdravlja i života građana. Sve naše aktivnosti i u narednom periodu biće fokusirane na praćenje, razvoj i pripremljenost na odgovor u skladu sa epidemiološkim pokazateljima.

U slučaju novog talasa epidemije, crnogorski zdravstveni sistem je u pripremi odbrane od virusa SARS-CoV-2 definisao nivo pripremljenosti, napravljna je procjena potreba bolničkih kapacitena na 0.1%, 0.3%, 1%, 10%, 30% i 40% oboljelih.

Formirani su karantini, privremene bolnice na osnovu pomenutih scenarija po % oboljelih.

Crnogorski zdravstveni sistem sada ima dovoljno iskustva da se sa novim mogućim epidemiološkim izazovom suoči spremnije, sa više sigurnosti, slijedeći sopstvena saznanja i ne ponavljajući greške drugih.

Zaključicu, pandemija koronavirusa dokazala je spremnost sistema kojim rukovodim kao i Vlade da odgovori na sve izazove i pokazala je da je više nego ikada važno da ulaganja u zdravstvene sisteme ostanu visoko pozicionirana u zvaničnim političkim planiranjima, čime se doprinosi zdravlju i dobrobiti stanovništva.

Država je pokazala da zdravlje svojih građana bez kompromisa drži kao prioritet u svojim politikama i sve resurse stavila u službu ovog cilja koji nema alternativu.

S uvažavanjem,

MINISTAR,
dr. Kenan Hrapović